

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

I. ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ειρήνη δεν είναι φυσική κατάσταση [Οικοδομείται παντού και κάθε στιγμή]

Σε πολλές χώρες της Ευρώπης, οι άνθρωποι που είναι κάτω από 50 χρόνων δε γνώρισαν τον πόλεμο στον τόπο τους. Από την ώρα που γεννήθηκαν, κάθε πρωί, όταν ξυπνάνε, είναι ειρήνη. Τους φαίνεται φυσικό να ζουν μέσα στην ειρήνη. [...] Για να διατηρείται η ειρήνη, είναι σπουδαίο να ξέρουμε πως η ειρήνη δεν είναι κάτι εντελώς φυσικό. Όμως, οι άνθρωποι αυτό το θυμούνται δύσκολα. Μπαίνοντας κάποιος σ' ένα κατάστημα λέει «καλημέρα», δε βροντάει την πόρτα όταν έρχεται ένας άλλος από πίσω του και όταν τον εξυπηρετήσουν, λέει «ευχαριστώ». Είναι ένας ευγενικός κύριος. Αυτή η συμπεριφορά είναι έμφυτη; Όχι. Όταν ήταν παιδί, δεν ήταν ευγενικός από φυσικού του. Τους κανόνες της ευγένειας τους έμαθε. [...] Με την ειρήνη συμβαίνει το ίδιο. Είναι θέμα ανατροφής. Δεν είναι πάντα εύκολο, γιατί πρέπει να σεβόμαστε τους κανόνες, να μάθουμε ν' ακολουθούμε το νόμο, να μάθουμε να μη χρησιμοποιούμε τη φυσική μας δύναμη. Οι άνθρωποι διαπιστώνουν μονάχα αργότερα πως έτσι είναι καλύτερα, γιατί, όσο έχουν ειρήνη, ζούνε πιο ευχάριστα παρά αν κάνανε πόλεμο. [...]

Πολλοί άνθρωποι ξέρουν ότι η ειρήνη δεν αποκαθίσταται μια και καλή και γιο πάντα. Γι' αυτό σκέφτονται όλα όσα πρέπει να γίνουν για να στεριώσει και να μην ξαναγυρίσει ο πόλεμος. Η ειρήνη μπορεί να οικοδομείται παντού και σε κάθε στιγμή. Όταν μελετούμε την ιστορία του κόσμου, όταν συζητάμε μ¹ αυτούς που έχουν διαφορετικές αντιλήψεις, όταν αντιδρούμε μπροστά στις αδικίες, χτίζουμε την ειρήνη. Στο σχολείο οι μεγάλοι μαθητές βασανίζουν τους μικρούς, τα πρωτάκια. Ένας μαθητής πηγαίνει στο διευθυντή και του ζητάει να σταματήσει αυτή την κατάσταση: Ο μαθητής αυτός, που δεν αδιαφορεί για ό,τι γίνεται γύρω του, που αντιδρά και προσπαθεί να δώσει τέλος στα βάσανα των μικρών, δουλεύει για την ειρήνη. Ο διευθυντής βρίσκει αυτούς που δέρνουν τους μικρούς, τους τιμωρεί και τους εξηγεί γιατί τους τιμωρεί: Κι αυτός δουλεύει για την ειρήνη. Σε μια εφημερίδα δημοσιεύεται ένα άρθρο που προτείνει ν' απαγορευτεί η είσοδος στους κινηματογράφους σ' αυτούς που είναι ξένοι. Χιλιάδες άνθρωποι αντιδρούν και γράφουν άρθρα για να εξηγήσουν ότι δε συμφωνούν με αυτή την πρόταση: Αυτοί βοηθούν να επικρατεί ειρήνη. Στα σχολεία οι καθηγητές διδάσκουν την ιστορία. Προσπαθούν, μαζί με τους μαθητές, να καταλάβουν γιατί ξεσπάνε πόλεμοι. Μα και όλος ο κόσμος αναρωτιέται: Τι πρέπει να κάνουν για να μην επαναληφθεί; Έτσι οικοδομούν την ειρήνη.

Περ. «Ερευνητές», εφημ. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 2003

II. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A.** Σύμφωνα με τον συγγραφέα του παραπάνω άρθρου γιατί η ειρήνη δεν είναι φυσική κατάσταση; Με ποιους τρόπους μπορεί κάποιος να οικοδομήσει την ειρήνη στην καθημερινή του ζωή;

Μονάδες 2,5

- B. 1)** Να δώσετε ένα πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο του κειμένου.
2) Να διακρίνετε τη δομή της δεύτερης παραγράφου του κειμένου (θεματική πρόταση, λεπτομέρειες, σχόλια, πρόταση κατακλείδα, αν υπάρχει)

Μονάδες 2,5

Γ. 1) Στις παρακάτω περιόδους να βρείτε τις δευτερεύουσες προτάσεις και να προσδιορίσετε το είδος τους, τον τρόπο εισαγωγής και τη συντακτική τους θέση:

«για να διατηρείται η ειρήνη, είναι σπουδαίο να ξέρουμε πως η ειρήνη δεν είναι κάτι εντελώς φυσικό»

«όταν συζητάμε μ' αυτούς που έχουν διαφορετικές αντιλήψεις, όταν αντιδρούμε μπροστά στις αδικίες, χτίζουμε την ειρήνη.

2) Να μεταφέρετε τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου από τον ευθύ λόγο στον πλάγιο χρησιμοποιώντας ως ρήμα εξάρτησης αυτό που βρίσκεται στην παρένθεση:

- αυτή η συμπεριφορά είναι έμφυτη; (ο συγγραφέας αναρωτιέται...)
- η ειρήνη μπορεί να οικοδομείται παντού και σε κάθε στιγμή. (ο συγγραφέας υποστηρίζει...)

Μονάδες 2,5

Δ. 1) Να γράψετε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων και να σημειώστε αν πρόκειται για κλιμακωτά, δυαδικά ή αντίστροφα αντίθετα: **ευγενικός, έμφυτη, οικοδομείται, διαφορετικές, καθηγητές**

2) Να βρείτε λέξεις ομώνυμες ή τονικά παρώνυμες με τις λέξεις του κειμένου **κύριος, νόμος, πολλοί, σχολεία, δώσει** και να γράψετε μια πρόταση για την καθεμιά που να φαίνεται η διαφορετική σημασία τους.

Μονάδες 2,5

Ε. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Ως εκπρόσωπος του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου σας να συντάξετε μια επιστολή 2-3 παραγράφων προς την Υπουργό Παιδείας στην οποία αφού τονίσετε την αξία της ειρήνης για τον άνθρωπο να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορεί η εκπαίδευση να ενισχύσει το πνεύμα της ειρήνης.

Μονάδες 10